

Наталія Гой
аспірант

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ

ОПЕРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ІЗ ПЕРЕРОБКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ: КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД

Важливою умовою забезпечення ефективного функціонування на ринку підприємств із переробки сільськогосподарської продукції є розробка й впровадження моделі системи оперативного управління на основі комплексного підходу. Основним завданням оперативного управління є визначення обсягу робіт усіх структурних підрозділів підприємства та забезпечення поставок на ринок товарів у необхідному асортименті, певної якості, у встановлені терміни, з найефективнішим використанням виробничих ресурсів. Комплексний підхід передбачає дослідження процесу оперативного управління з урахуванням взаємозв'язків та взаємообумовленостей різних методів, які застосовуються не тільки наукою управління, але й іншими науковими напрямками, що вивчають економічні поняття.

Діюча управлінська система на підприємствах із переробки сільськогосподарської продукції побудована, як правило, за ієрархічним принципом з розподілом функцій централізованого і децентралізованого управління. Розвиток оперативного управління є процесом закономірних змін системи, що реалізується за допомогою взаємопов'язаних дій та заходів. Умови перехідної економіки впливають на підходи до управлінської діяльності. Зокрема, важливим питанням є необхідність вдосконалення наявних та розробка нових інструментів, що забезпечуватимуть ефективність оперативного управління на переробних підприємствах.

Базові положення наукового управління виробничою діяльністю передбачають розробку принципів, інструментів та методів на основі

методологічних підходів, ключовими серед яких є процесний, системний та ситуаційний [1].

При процесному підході оперативне управління розглядається як перетворення ресурсів у виробничому процесі в готову продукцію. Цей підхід до оперативного управління підприємством передбачає побудову системи управління на основі організації сукупності виробничих процесів, зокрема, виконання певних дій, спрямованих на досягнення результату. До таких дій належать функції, черговість виконання яких забезпечує цілісність управлінського процесу на підприємстві. Управлінські функції є основними складовими елементами оперативного управління. Згідно з таким підходом оперативне управління є процесом, який складається із сукупності логічних етапів, що мають власну структурну характеристику та поєднуються у динамічну систему.

Оперативне управління на переробних підприємствах на засадах використання процесного підходу охоплює такі етапи:

- виконання управлінських функцій (прогнозування та маркетинг, оперативне планування, організація, нормування, координація, мотивація, оперативний контроль, що поєднує оперативний облік й оперативний аналіз, та регулювання);
- формування економічних, технологічних, соціально-психологічних управлінських методів;
- забезпечення реалізації ухвалених управлінських рішень.

Управлінська система є складним багатоетапним процесом і вимагає врахування впливу внутрішніх та зовнішніх чинників, належного ресурсного забезпечення.

Системний підхід є основою методології науки управління та розглядає оперативне управління як сукупність управлінсько-організаційних зв'язків, як єдиний динамічний організм, що має на меті вивчення суті, місця та ролі кожного елемента процесу. Згідно з цим підходом способи впливу на об'єкт управління є цілісною системою управлінських методів [2]. Для ефективної

організації виробничої діяльності на підприємствах із переробки сільськогосподарської продукції з урахуванням принципів системного підходу необхідно використовувати інформаційну базу, що є основою для прийняття об'єктивних управлінських рішень.

Сутність ситуаційного підходу полягає в тому, що оперативне управління реалізується за допомогою стандартного набору управлінських інструментів, які використовуються залежно від ситуації та впливають на результативність управління на певному етапі. Аналіз конкретної ситуації робить можливим вибір дієвих методів та інструментів для виконання управлінських рішень. Відповідно до основних положень ситуаційного підходу організація та методи оперативного управління визначаються залежно від виробничої ситуації. Її зміна викликає необхідність зміни у методах управління та інструментах організаційного впливу. Ситуаційний підхід забезпечує використання процесного та системного підходів [3].

Сучасна концепція оперативного управління на підприємствах із переробки сільськогосподарської продукції ґрунтується на комплексному підході, який передбачає взаємозв'язок процесного, ситуаційного та системного. Для їх реалізації необхідно створити відповідний організаційно-економічний механізм забезпечення управлінського процесу, основними складовими якого є цілі, задачі, принципи, функції та методи.

Література

1. Мескон М. Основы менеджмента / М. Мескон, Ф. Хедоури, М. Альберт. – М.: Дело, 2000. – 702 с.
2. Виханский О. С. Менеджмент / О. С. Виханский, А. И. Наумов. – М.: Экономистъ, 2003. – 528 с.
3. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень / О. В. Кустовська. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 124 с.

Науковий керівник: Баланюк І. Ф. – д.е.н., професор